

# Puutaloasumisen ihanuus – kurjuus?

Askareita 27.3.–19.9.2015 esillä olevaan Kuopion korttelimuseon näyttelyyn.

KORTTELIN KORHOSTEN JA HEIDÄN NAAPURIENSA ESITTELY:

**Maire Korhonen** (o.s. Miettinen) on perheen äiti. Hän on 37-vuotias ja työskentelee konttoristina Pohjois-Savon rautakaupassa. Hän on käynyt kaksivuotisen kauppakoulun. Seija-vauvan syntymän aikaan hän sai 2 kk äitiyslomaa.

**Seija**, vauva, 6 kk.



**Usko Korhonen**, perheen isä, on 38-vuotias. Hän on ammatiltaan metsäteknikko. Usko on ollut sodassa nuoruusvuosinaan. Hän on alkujaan maatilan poika Vehmersalmelta. Uskolla on keskimoottorivene, jolla liikutaan Kallavedellä ja kalastetaan. Heinäkuussa koko perhe menee Uskon entiselle kotitalalle auttamaan heinänteossa.



**Eino** on Mairen ja Uskon vanhin poika. Hän on 15-vuotias. Eino käy Valkeisen kansakoulussa 8:ttä jatkoluokkaa. Hän haaveilee vaatturin urasta. Rahaa ansaitakseen hän tekee kesätöitä Pohjois-Savon rautakaupassa polkupyörälähettinä. Eino harrastaa jalkapalloa. Kesäisin hän telттаilee kavereidensa kanssa.



**Marja-tytär** (takapulpetissa) on 11-vuotias ja käy Puistokoulua. Marja pyrkii tänä keväänä oppikouluun. Marjan paras ystävä Tiina (edessä) on samalla luokalla koulussa ja hänen perheensä asuu samassa korttelissa. Tiinan isä on lääkäri ja äiti työskentelee opettajana Valkeisen koulussa. Tiinan perheessä on kotiapulainen. Tiinan serkku Pielavedeltä asuu koulukortterissa perheen alivuokralaisena.



**Martti** on 7-vuotias ja käy Snellmanin koulua (se sijaitsi tuolloin Kirkkokadun ja Vuorikadun kulmassa). Hän keräilee postimerkkejä. Paras kaveri Pertti (kuvassa vasemmalla) asuu samassa pihassa. Pertti saa koululta avustusta vaatteisiin ja jalkineisiin. Pertillä on neljä siskoa ja yksi veli. Heidän isänsä on ollut aikoinaan sodassa. Hän ei ihan aina jaksanut mennä töihin. Sen huomaa siitä, kun ikkunaverhot ovat koko päivän suljettuna ja Pertti sisaruksineen yrittää liikkua mahdollisimman hiljaa ja puhua kuiskausten. Martin mielestä Pertin äiti näyttää aina kauhean väsyneeltä ja surulliselta. Hän tekee pyykkärin töitä korttelin asukkailla, isä puolestaan on sekatyömies.



Perheen lapsista toiseksi nuorin on 4-vuotias **Ritva**. Hän käy sunnuntaisin pyhäkoulukerhoa, ja on mummon lellikki.

**Hilja Miettinen** on 60-vuotias Mairin äiti. Hilja-mummo on autoilijan leski. Hän on aikaisemmin toiminut ompelijana, mutta hoitaa nyt tyttärensä perheen lapsia ja taloustöitä.



**Veikko Miettinen** on 23-vuotias auton-  
asentaja. Veikko-eno on Maireen nuorin  
veli, Hiljan poika. Veikko on kihloissa  
Lahja Pöppösen kanssa. Pöppösten  
perhe siirtyi sodan aikana Raja-Karjalan  
Suojärveltä Karttulan kautta Kuopioon.  
Veikko ja Lahja suunnittelevat naimi-  
siinmenoa, kunhan saavat alivuokra-  
lasisunnon omakotitalon yläkerrasta  
Niiralassa. Nyt Lahja asuu alivuokra-  
laishuoneessa Haapaniemellä yhdessä  
serkkutyttönsä kanssa.



**Matti Räsänen** on 14-vuo-  
tias vehmersalmelainen.  
Matti asuu viikot koulu-  
kortteerissa Korhosilla ja  
on Lyseossa oppikoulun

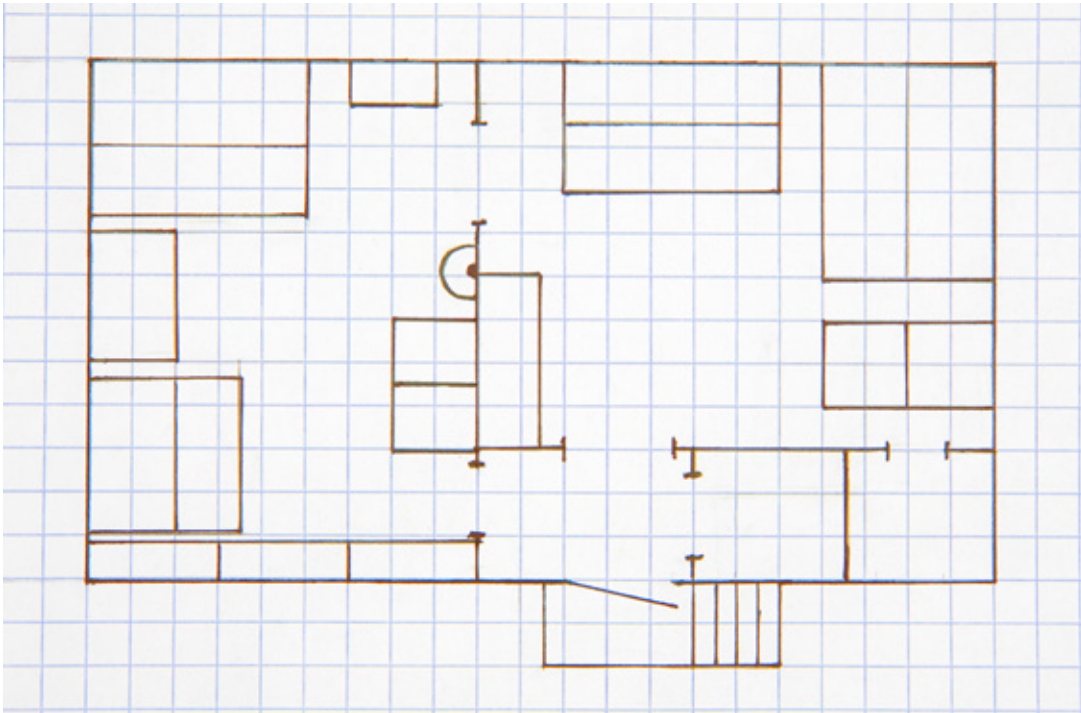
toisella luokalla. Joinakin viikonloppuina Matti lähtee kotiinsa Vehmersalmelle linja-autolla. Koululaiskortteerin vuokran hän maksaa sukulaisilleen Korhosille kotoaan maatalosta tuoduilla tuotteilla, kuten perunoilla, palvilihalla, kananmunilla ja voilla. Vuokravastikkeeksi Matti auttaa myös hellan polttopuiden pilkkomisessa ja sisään tuomisessa. Hänen mielestään Korhosten asunto on hieno, onhan siellä sisävesi, jota kotona maaseudulla ei ole. Matti harrastaa jalkapalloa.

Vaikka Matti onkin maaliskuussa täyttänyt jo 14 vuotta, hän on oppikoulun toisella luokalla, sillä hän pyrki Lyseoon vasta viidenneltä luokalta eikä neljänneltä, kuten suurin osa muista samanikäisistä. Vanhemmat kun silloin olivat sitä mieltä, että ”vuosi vielä kotona, ja sitten vasta kaukaiseen kaupunkiin viikoiksi”.

Tällä kevätlukukaudella on käynyt niin, että hän saa ehdot matematiikasta. Koko kesä on sen takia piloilla! Kesäloma alkaa tiistaina 31. toukokuuta 1955, heti kevätkirkon ja todistustenjaon jälkeen. Koetilaisuus kaikille jostain aineesta ehdot saaneille järjestetään myöhemmin kesällä. Siihen asti on aikaa pönttää. Jos Matti ei pääse kokeesta läpi, hän jää luokalleen.

# Askareita

1. Korhosten asunnossa asuu yhteensä kymmenen ihmistä. Miten sijoittaisit heidät kaikki nukkumaan? Kuka nukkuu missäkin / kenen on kannattanut nukkua missäkin? Kirjoita etunimet makuupaikkojen kohdille.



2. Mitä siivousvälineitä Korhosten kodissa on?

3. Korhosten kodissa ei ole suihkua. Missä perheenjäsenet peseytyvät?

4. Kuuntele Korhosten olohuoneessa olevaa radiota. Millaisia ohjelmia sieltä tulee?

5. Mitä eri ammatteja puutalo-Kuopion asukkailla on ollut? Vinkkejä löydät esim. tehtäväpaperin ensimmäiseltä sivulta tai vihreän rakennuksen puutalonäyttelyn teksteistä. Mainitse ainakin viisi eri ammattia.

6. Mitä kouluja Kuopiossa oli 1950-luvulla?



7. Pertti saa koululta avustusta vaatteisiin ja kenkiin. Hänellä on jo pidemmän aikaa ollut näkyvä reikä toisessa kengänpohjassa, jonka vuoksi osa luokkatovereista on häntä jatkuvasti kiusannut. Martti ei häntä kiusaa, vaan yrittää olla ystävänä tukena. Pari kertaa Perttiä on koulussa itkettänyt ja siitä kiusaajat ovat vain yltyneet. Miten auttaisit kiusattua Perttiä?

8. Martti ja Pertti ampuvat ritsalla pihalla vilistäviä rottia. Vahingossa tallin ikkuna menee rikki. Talonmies käy kertomassa vahingosta molempien vanhemmille ja pojat saavat rangaistuksen: Pertti saa remmistä ja Martti ei pääse mukaan perheen veneretkelle tulevana sunnuntaina. Korhosilla on myös ”Koivuniemen herra” ovenpielessä muistuttamassa selkäsaunan mahdollisuudesta.

Tiedätkö millä muilla tavoilla isät ja äidit ovat rangaisseet lapsiaan ennen vanhaan? Entä millaisia rangaistuksia koulussa saattoi saada?

## *Lisäaskareita*

Lisätehtävät voi tehdä joko museossa tai koulussa museokäynnin jälkeen.

9. Kansakoulua käyvät Marja, Martti ja Eino saavat koulussa ilmaisen kouluruoan, joka tarkoittaa yleensä lämmintä, lusikalla syötävää ruokaa, kuten keittoa, puuroa tai velliä.

Miten tämä eroaa nykypäivän kouluruoasta?

10. 1950-luvulla oli yleistä, että oppikoulun oppilaat saivat läksyksi kesälomalle kerätä oman kasvion. Kasviota varten kerättiin n. 100 eri kasvia, ne kuivattiin ja nimettiin siistillä kaunokirjoituksella sekä suomeksi että latinaksi. Kasvio palautettiin opettajalle syksyllä. Tämän tehtävän on saanut kesäksi myös Tiinan isosisko Anna-Maija. Nimeä kolme kasvia, jotka Anna-Maija olisi voinut kerätä pihamaalta omaan kasvioonsa?

